

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHEMENDAM-VOORBURG

Datum 10 december 2013

Onderwerp Versterking sociale structuur 2014

Categorie A

Verseonnummer 915888 / 932853

Portefeuillehouder De heer Rensen

Behandeld door Mevrouw Van Enst

1. Samenvatting

Voorgesteld wordt in 2014 een aantal maatregelen te nemen om de lokale sociale structuur verder te versterken, zodat we de decentralisaties in 2015 beter op kunnen vangen en de nieuwe taken toekomstbestendig uit kunnen voeren. De maatregelen zijn een uitwerking van de Sociale Agenda 2013-2014 en zijn nodig om:

- de inzet van extra (zorg)vrijwilligers te kunnen faciliteren en stimuleren;
- extra activiteiten te kunnen ontwikkelen om de overbelasting van mantelzorgers te voorkomen.
- het lokale aanbod van collectieve dagbesteding te vergroten en te innoveren;
- te kunnen voorkomen dat bestaande lokale voorzieningen die belangrijk zijn voor de uitvoering van de nieuwe wettelijke taken, volgend jaar verdwijnen omdat de financiering afloopt;
- samen met maatschappelijke partners een communicatietraject te kunnen ontwikkelen.

Door deze maatregelen in 2014 te nemen verwachten wij in 2015 en verder het beroep op de duurdere individuele vormen van ondersteuning en zorg te kunnen beperken.

Het voorstel beperkt zicht tot 2014 omdat dit een overgangsjaar is waarin nog allerlei keuzes zullen worden gemaakt als het gaat om de (her)inrichting van het nieuwe stelsel en het aanbod van voorzieningen en producten. De voorgestelde maatregelen zijn daarom niet meer dan voorlopige keuzes.

2. Inleiding

Wanneer de Jeugdwet, de nieuwe Wmo en de Participatiewet op 1 januari 2015 in werking treden, is de gemeente verantwoordelijk voor bijna alle maatschappelijke ondersteuning van inwoners die het op eigen kracht niet redden. Uitgangspunt van deze drie decentralisaties is dat gemeenten die ondersteuning beter en goedkoper kunnen organiseren. Deze opgave kan de gemeente alleen samen met haar inwoners en maatschappelijke partners invullen. Met de vaststelling van 'De Sociale Structuurvisie Ruimte voor Mensen 2024', De Sociale Agenda 2013-2014 en de notitie

'Uitvoering Sociale Agenda 2013-2014 (prioriteiten en acties)' is op deze ontwikkeling geanticipeerd. Het vastgestelde beleid is gericht op een versterking van de lokale sociale structuur in 2013 en 2014, zodat we de decentralisaties in 2015 beter op kunnen vangen en de nieuwe taken toekomstbestendig uit kunnen voeren. Veel acties zijn inmiddels opgepakt en worden volgens planning, met de daarvoor beschikbare middelen uitgevoerd. In onze vergadering van 10 december jl. hebben wij besloten om vanuit reguliere budgetten middelen beschikbaar te stellen voor een pakket aan activiteiten voor 2014. Een aantal andere maatregelen die we nog moeten nemen om de sociale structuur in 2014 verder te versterken, vraagt om aanvullende besluitvorming van uw raad.

2014 is in veel opzichten een overgangsjaar waarin de nieuwe wetten zullen worden vastgesteld, de voorbereiding van de drie decentralisaties in volle gang is en er nog allerlei keuzes zullen worden gemaakt als het gaat om de (her)inrichting van het nieuwe stelsel en het aanbod van voorzieningen. Dit voorstel heeft daarom alleen betrekking op 2014 zodat er ruimte blijft voor nieuwe inzichten die in dit overgangsjaar kunnen ontstaan. De voorgestelde maatregelen voor 2014 zijn daarmee niet meer dan voorlopige keuzes.

Met deze notitie informeren wij u over de besluiten die wij op 10 december jl. hebben genomen en stellen wij u voor om eenmalig budget beschikbaar te stellen ten laste van de reserve Wmo en de reserve 40+ subsidie Prinsenhof voor de maatregelen die we in 2014 nog moeten nemen.

3. Inhoudelijke toelichting

a. Wettelijk kader

Toekomstig wettelijk kader m.i.v.2015:

- De Jeugdwet;
- De (nieuwe) Wmo;
- De Participatiewet.

b. Huidig beleid en bestaande kaders

Het beleidsmatige kader wordt gevormd door De Sociale Structuurvisie 'Ruimte voor Mensen 2024', De Sociale Agenda 2013-2014 en de notitie 'Uitvoering Sociale Agenda 2013-2014 (prioriteiten en acties)'.

De voorgestelde activiteiten dragen bij aan de realisatie van de volgende doelstellingen uit de Sociale Agenda 2013-2014:

- A. De basis op orde
 - A3. Met preventie en lichte ondersteuning grote problemen en maatschappelijke kosten voorkomen

- B. Iedereen doet mee
 - B1. Inwoners bewust maken van hun eigen verantwoordelijkheden en mogelijkheden als zij die niet kennen.

- C. De solidaire stad
 - C4. De inzet van informele zorg vergroten
 - C5. Voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken.
 - C8. Innovatie in de zorg stimuleren.

- D. Een vangnet zonder gaten.
 - D6. De decentralisatie van taken op het gebied van werk, maatschappelijke ondersteuning en (jeugd)zorg voorbereiden.

Het programma 40+subsidie Prinsenhof

De bovenstaande beleidsmatige kaders worden op onderdelen nader ingevuld met Het Programma 40+ subsidie Prinsenhof. Enkele voorgestelde maatregelen dragen specifiek bij aan de realisatie van de doelstellingen binnen de pijler jeugd van dit programma voor de Prinsenhof.

c. Koppelen van beleid aan uitvoering

Programma 'Op weg naar een ander sociaal domein'

De voorbereiding van de decentralisaties op het gebied van werk, maatschappelijke ondersteuning en (jeugd)zorg is in volle gang. De 3D's worden elk projectmatig maar in samenhang met elkaar voorbereid. Gekozen is voor een programmatige aanpak. 'Dienstverlening in het sociaal domein' is een belangrijk dwarsverband en daarom het vierde project binnen het programma 'Op weg naar een ander sociaal domein'. Het programma richt zich vooral op het realiseren van de noodzakelijke randvoorwaarden voor de overdracht van taken per 1 januari 2015. Een integraal stappenplan voor de 3 D's wordt nog deze collegeperiode ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

Uitvoering Sociale Agenda 2013-2014

Maar de opgave waar de gemeente voor staat rijkt verder dan het realiseren van de randvoorwaarden voor de overdracht van de nieuwe taken. Een toekomstbestendig stelsel vraagt ook om een verandering in de maatschappelijke verhoudingen en een duurzame lokale sociale structuur. De Sociale Structuurvisie 'Ruimte voor mensen 2024' en de Sociale Agenda 2013-2014 zijn gericht op deze transformatie van het sociaal domein. In maart 2013 heeft de raad de prioriteiten en de acties bij de uitvoering van de Sociale Agenda 2013-2014 vastgesteld. Voor zover deze uitvoeringsmaatregelen de voortzetting van bestaand beleid betreffen, worden ze volgens planning en met de daarvoor beschikbare middelen uitgevoerd. Daarnaast wordt een groot

deel van de geplande acties verder uitgewerkt in het hierboven genoemde 3D stappenplan. Dit voorstel betreft nog enkele maatregelen uit de Sociale Agenda 2013-2014 die vragen om aanvullende besluitvorming van de raad.

Voorgestelde uitvoeringsmaatregelen:

Met deze notitie adviseren wij u over een pakket van maatregelen om:

- a. de inzet van extra (zorg)vrijwilligers te kunnen faciliteren en stimuleren;
- b. extra activiteiten te kunnen ontwikkelen om de overbelasting van mantelzorgers te voorkomen.
- c. het lokale aanbod van collectieve dagbesteding te innoveren en te vergroten;
- d. te voorkomen dat bestaande lokale voorzieningen die belangrijk zijn voor de uitvoering van de nieuwe wettelijke taken, volgend jaar verdwijnen omdat de financiering afloopt;
- e. Samen met maatschappelijke partners een traject voor de communicatie met inwoners ontwikkelen.

Zie bijlage 1 voor een beschrijving van de voorgestelde maatregelen en activiteiten.

ad. a Inzet van extra (zorg)vrijwilligers

Om het beroep op de individuele voorzieningen en de zwaardere zorg terug te dringen zal er vaker een beroep gedaan worden op (zorg)vrijwilligers en sociale netwerken rondom inwoners met een hulpvraag.

Op 10 december heeft het college budget beschikbaar gesteld voor:

- opvoedondersteuning door vrijwilligers van Home-Start in 2014;
- ondersteuning van chronisch zieken door de vrijwilligers van Buddynetwerk in 2014.

Wij stellen u voor om in 2014, ten laste van de reserve 40+ subsidie Prinsenhof, maximaal €75.000,- beschikbaar te stellen voor vier interventies van ASK/TMC.

- Vier eenmalige interventies van Bureau ASK/TMC:
 - ASK is al enige jaren actief in Rotterdam en richt zich vooral op de problematiek in wijken met veel niet-westerse allochtone inwoners. In het kader van het project JORP (Jeugd Op het Rechte Pad) heeft ASK onderzoek gedaan in de Prinsenhof. Op basis van de conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek worden vier eenmalige interventies voorgesteld (zie bijlage 1 voor een beschrijving van de interventies):
 - Project: Gasten aan tafel:
 - Project: Peer-Ouders ondersteunen elkaar:
 - Project: Volwaardige burgers en ouders:
 - Project: Versterking samenhang tussen de organisaties in de Prinsenhof.

Deze interventies van ASK zijn alle vier eenmalig, maar hebben een duurzame versterking van de sociale structuur in De Prinsenhof tot doel. Ze dragen bij aan de doelstellingen uit de pijler jeugd van het programma 40+ subsidie Prinsenhof.

ad.b Een optimale ondersteuning van Mantelzorgers:

Inwoners die vanuit een persoonlijke betrokkenheid zorgen voor een familielid of vriend, moeten vaak alle zeilen bijzetten om hun zorgtaken te combineren met werk, school en een priveleven. Het gevaar van overbelasting en maatschappelijke uitval is groot. Er zijn diverse maatschappelijke ontwikkelingen die de vraag naar mantelzorgers vergroten. De vergrijzing is op zichzelf zo'n ontwikkeling, maar ook het feit dat ouderen en mensen met een beperking steeds vaker en langer zelfstandig blijven wonen. Daarnaast zullen de stijgende eigen bijdragen, de decentralisatie van de extramurale begeleiding en andere bezuinigingen in het sociaal domein, de druk op mantelzorgers nog doen toenemen. Bij iedere vraag om ondersteuning zal eerst worden nagegaan of die ondersteuning niet binnen het sociale netwerk van de hulpvrager geboden kan worden. Uitval van Mantelzorgers is een groot maatschappelijk en financieel risico. In overleg met het steunpunt Mantelzorg (m.i.v. 2014 uitgevoerd door Woej) wordt onderzocht hoe we de ondersteuning van mantelzorgers (o.a. met een brede inzet van vrijwilligers) kunnen optimaliseren. Gelet op de hierboven beschreven ontwikkelingen wij stellen u voor om in 2014, ten laste van de Wmo reserve € 15.000,- extra beschikbaar te stellen voor de ondersteuning van Mantelzorgers.

ad.c Een groter en vernieuwd aanbod van collectieve dagbesteding voor ouderen:

In het kader van de Awbz pakketmaatregel zijn er in de afgelopen jaren o.a. verschillende vormen van collectieve dagbesteding ontwikkeld. Met deze collectieve dagopvang kunnen wij het beroep op de zwaardere en duurdere begeleiding en zorg beperken. Gelet op de huidige bevolkingssamenstelling, de vergrijzing, de decentralisatie van de Awbz naar de Wmo en de toenemende druk op mantelzorgers, stellen wij u voor om in 2014 te investeren in de innovatie en uitbreiding van de collectieve dagopvang. Deze vernieuwing en uitbreiding zal naar aanleiding van een evaluatie van het bestaande aanbod, in overleg met de bestaande aanbieders (WZH, Florence en Woej), worden gerealiseerd. Daarbij zal worden onderzocht in hoeverre de wijkcentra hiervoor kunnen worden ingezet. Wij stellen u voor te om in 2014, ten laste van de Wmo reserve, maximaal € 144.000,- beschikbaar te stellen voor de vernieuwing en uitbreiding van de collectieve dagopvang voor ouderen. Dit budget zal worden ingezet voor de kosten van huisvesting, personeel en de coördinatie van vrijwilligers.

ad.d Behoud van belangrijke lokale voorzieningen:

De activiteiten van Het Vadercentrum en Fox AOB zijn belangrijk voor een toekomstbestendige uitvoering van de nieuwe wettelijke taken, maar dreigen in 2014 te verdwijnen omdat de financiering afloopt.

Op 10 december heeft het college budget beschikbaar gesteld voor de activiteiten van het

Vadercentrum in 2014 (zie bijlage);

Wij stellen u voor om, ten laste van de reserve Wmo €70.000,- beschikbaar te stellen voor de activiteiten van Fox AOB (schooljaar 2014/2015). Dit budget wordt ingezet voor de kosten van de docenten, de huisvesting en de coördinatie van vrijwilligers.

Fox-AOB heeft in onze gemeente een unieke positie. Niet alleen bereikt Fox een grote groep geïsoleerde vrouwen met een migrantenachtergrond, maar zij behalen met de lessen zelfredzaamheid en het medisch/sociaal spreekuur ook zeer goede resultaten als het gaat om de emancipatie en de ontwikkeling van deze doelgroep. De vertrouwde vrijwilligers van Fox AOB zijn vaak een verbindende schakel met het onderwijs en indien nodig met het Centrum voor Jeugd en Gezin of andere voorzieningen.

ad.e Interactieve ontwikkeling communicatietraject:

Een toekomstbestendig stelsel van maatschappelijke ondersteuning en zorg vraagt ook om een verandering van de maatschappelijke verhoudingen. Communicatie met inwoners over de veranderingen in het stelsel, maar ook over het belang van zelfredzaamheid en de verantwoordelijkheid die een ieder heeft om naar vermogen mee te doen in de samenleving, zal daaraan bijdragen. Die communicatie zal effectiever zijn als deze door de gemeente samen met haar maatschappelijke partners wordt ontwikkeld. Wij adviseren u om budget beschikbaar te stellen voor de interactieve ontwikkeling van een communicatietraject samen met de Participatieraad en de verschillende aanbieders van ondersteuning en zorg. Deze aanpak wordt afgestemd en indien mogelijk in gezamenlijkheid opgepakt met Wassenaar en Voorschoten. Wij stellen u voor om ten laste van de Wmo reserve, maximaal €25.000,- beschikbaar te stellen voor de interactieve ontwikkeling van een communicatietraject. Dit budget wordt ingezet voor de kosten van de procesbegeleiding en extern communicatieadvies.

4. Financiële toelichting en risico's

Reserve 40+ subsidie Prinsenhof:

Binnen de reserve 40+ subsidie Prinsenhof resteert nog € 645.000,-. In de begroting 2013 en 2014 liggen er al diverse claims op dit bedrag. De vrije ruimte bedraagt nog ca. € 76.000,-. De interventies van ASK/TMC dragen bij aan de realisatie van de doelstellingen binnen de pijler Jeugd, van het Programma 40+ subsidie Prinsenhof. Wij adviseren u daarom aan de raad voor te stellen om € 75.000,- beschikbaar te stellen, ten laste van deze bestemmingsreserve, voor de vier interventies van ASK/TMC.

Reserve Wmo:

Binnen de reserve Wmo resteert nog € 367.000,-. Wij adviseren u aan de raad voor te stellen om, ten laste van deze reserve, een budget van € 254.000,- beschikbaar te stellen voor:

- de lessen zelfredzaamheid en het spreekuur van Fox AOB (schooljaar 2014/2015);
- de uitbreiding en vernieuwing van de collectieve dagopvang (2014);
- een optimale ondersteuning van mantelzorgers (2014);
- de communicatie met inwoners (2014).

Met deze maatregelen voor 2014 versterken wij de lokale sociale structuur zodat we de decentralisatie van de Awbz naar de Wmo in 2015 op kunnen vangen en de nieuwe wettelijke taken toekomstbestendig uit kunnen voeren.

5. Communicatie

Na besluitvorming in het college is een collegeflits uitgegaan.

6. Conclusie en voorstel

Wij stellen u voor in te stemmen met de voorgestelde maatregelen om de lokale sociale structuur in 2014 verder te versterken en hiervoor eenmalig budget beschikbaar te stellen ten laste van de reserve Wmo en de reserve 40+ subsidie Prinsenhof.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

mr. ing. J. Eshuis
secretaris

drs. J.W. van der Sluijs
burgemeester